



Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року



м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Бутирін Євген	МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	14
Барановський Фелікс, Проноза Інна Горобець Василь	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ ВИКЛИКІВ ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДСЬКИХ ІНІЦІАТИВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВОЛОНТЕРСТВО ТА САМООРГАНІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ	18 21
Дмитрашко Світлана, Пештерєва Ольга	ПОПУЛІЗМ І ПОЛІТИЧНА ПОЛЯРИЗАЦІЯ ЯК ВИКЛИКИ ДЕМОКРАТИЧНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ЛАНДШАФТУ	23
Железков Андрій	СИНТЕЗ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ПРАКТИК: СТРАТЕГІЇ ВНУТРІШНЬОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА ЗОВНІШНЬОЇ ЕКСПАНСІЇ В ХХІ СТОЛІТТІ	27
Завгородня Юлія	ЦИФРОВЕ ВОЛОНТЕРСТВО ТА ІТ-АРМІЯ ЯК НОВІ СУБ'ЄКТИ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ	30
Каприця Роман	ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ ПОЛІТИЧНИХ ЕЛІТ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТА БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ	33
Кміта Н., Сенюк О.	ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	36
Кобець Юлія	БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ	40
Колеснік Маргарита	БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК МЕХАНІЗМ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ У 2026 РОЦІ	43
Колодяженський В.	ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	46
Косенко Микола	ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ Е-ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ФРН ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ПОЛІТИЧНОЇ УЧАСТІ	49
Краснопольська Тетяна	ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	52
Лисенко Юлія	ІНСТИТУЦІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ	55
Ломака Іванна	ФЕНОМЕН ПОЛІТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА СУЧАСНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ	58
Малашенко Людмила	ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ	61

2. Petitionen Startseite. *Deutscher Bundestag*. URL: <https://epetitionen.bundestag.de/>
3. Lindner R., Riehm U. Electronic Petitions and Institutional Modernization: International Parliamentary E-Petition Systems in Comparative Perspective. *JeDEM - EJournal of EDemocracy and Open Government*. 2009. № 1(1). P. 1–11. URL: <https://doi.org/10.29379/jedem.v1i1.3>
4. Chadwick A. *Internet Politics: States, Citizens, and New Communication Technologies*. Oxford University Press, 2006. 400 p. URL: <https://www.andrewchadwick.com/internet-politics-states-citizens-and-new-communication-technologies>
5. Coleman S., Blumler J. *The Internet and Democratic Citizenship: Theory, Practice and Policy*. Cambridge University Press, 2009. 221 p. URL: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511818271>
6. Open government and citizen participation. *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/en/topics/open-government-and-citizen-participation.html>
7. UN E-Government Survey 2024. *United Nations*. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2024>

Краснопольська Т. М.,
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних теорій
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна

ЦИФРОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

У сучасних міжнародних відносинах цифрова дипломатія трансформувалася з допоміжного комунікаційного інструменту на стратегічний актив державного управління та економічного просування. Вона забезпечує публічне представлення інтересів держави в мережі, а також виступає механізмом реалізації стратегії економічного розвитку, особливо в умовах глобальної турбулентності останніх років. Аналіз світової та вітчизняної практики підтверджує, що ефективна цифрова присутність прямо корелює з обсягами залучених прямих іноземних інвестицій, темпами зростання експорту

високотехнологічних послуг та формуванням сталого бренду держави як інноваційного хабу.

Цифрова дипломатія в економічному контексті охоплює широкий спектр інструментів: від використання алгоритмів великих даних для аналізу ринків до просування національних стартап-екосистем через соціальні платформи. Західні країни, зокрема Великобританія, США та Естонія, вже інтегрували цифровий складник у свої стратегії економічного мистецтва управління державою. Наприклад, Естонія через програму e-Residency створила унікальний прецедент «цифрової нації», де державна дипломатія працює на залучення «цифрових кочовиків» та іноземних капіталів без фізичної присутності інвесторів у країні [5]. Це забезпечує залучення податкових надходжень та розвиток внутрішнього IT-ринку, фактично перетворюючи цифрову інфраструктуру на експортний товар.

Досвід ЄС демонструє перехід до «геополітики технологій». ЄС визначає цифрову політику невід'ємною частиною зовнішніх дій союзу, спрямованою на встановлення глобальних стандартів у сфері штучного інтелекту та захисту даних [7]. Для економічного розвитку це означає створення безпечного та прогнозованого середовища для транскордонної цифрової торгівлі, що є критичним для країн з експортоорієнтованими сервісними економіками.

Для України цифрова дипломатія в період 2022–2026 років стала питанням виживання та відновлення. За даними досліджень, Україна здійснила безпрецедентний стрибок у цифровому розвитку, піднявшись з 30-го місця у 2022 році на 16-е у 2024 році за індексом розвитку електронного урядування, що є найбільш динамічним процесом цифровізації в світі [4]. Екосистема «Дія» стала не просто інструментом надання послуг, а брендом, який МЗС України використовує для просування українських технологічних рішень на міжнародній арені. Це створює підґрунтя для цифрової дипломатії та цифровізації дипломатичних відносин, де Україна виступає донором інноваційного досвіду для інших країн, що своєю чергою стимулює експорт українського програмного забезпечення.

Економічний ефект такої цифровізації в Україні проявляється через динаміку експорту комп'ютерних послуг. Попри війну, частка послуг, наданих через комп'ютерні мережі, у загальному обсязі українського експорту перевищила 63%, що ставить країну в один ряд із США, Великобританією та Японією [1, с. 16]. Цифрова дипломатія тут відіграє роль «м'якої сили», формуючи імідж України як держави, що поєднує високу технологічну стійкість із відкритістю до інвестицій у сектори військових та екологічних технологій. Вона виступає стратегічним містком між національною безпекою та

економічним зростанням: через гнучкі партнерства з глобальними Big Tech компаніями та просування власних інноваційних екосистем, таких як «Дія», Україна не лише зміцнює свою військову стійкість за допомогою ШІ та систем зв'язку, а й закладає фундамент для інтеграції в єдиний цифровий ринок ЄС, що є ключовим фактором довгострокового економічного розвитку [7].

Згідно з дослідженнями 2024–2025 років, інтеграція ШІ в роботу дипломатичних відомств дозволяє проводити предиктивну аналітику економічних ризиків та оптимізувати торговельні місії [6]. Використання великих даних допомагає дипломатам виявляти потенційні ніші для національних виробників у режимі реального часу, минаючи бюрократичні затримки традиційної звітності. Зокрема, Н. Піпченко зазначає, що в епоху штучного інтелекту дипломатія стає більш персоналізованою та орієнтованою на конкретні бізнес-кейси, що безпосередньо впливає на швидкість ухвалення інвестиційних рішень [3].

Проте слід зазначити, що попри успіхи, існують і ризики, пов'язані з «цифровим авторитаризмом» та маніпуляціями в кіберпросторі. Державна стратегія повинна балансувати між відкритістю для інвестицій та захистом критичної цифрової інфраструктури. Для України ключовим завданням на 2026 рік залишається перехід від екстреної «дипломатії виживання» до стратегічного використання цифрових інструментів для залучення капіталу в повоєнну відбудову. Це передбачає не лише активність у Twitter чи Facebook, а створення спільних з міжнародними BigTech-компаніями платформ для управління проектами відновлення [2].

Цифрова дипломатія сьогодні – це не просто комунікація, це цифрова архітектура економічної потужності держави. Вона забезпечує швидкість, прозорість та глобальне охоплення, які є критичними для залучення інвестицій у світі, що змінюється. Україна, маючи унікальний досвід цифрової стійкості, отримує шанс стати світовим лідером у цьому напрямі, конвертуючи свій технологічний бренд у конкретні економічні показники та стратегічне лідерство в регіоні.

Література:

1. Біленко Ю. Світові ринки цифрових технологій та експортна позиція України. *Цифрова дипломатія України: синергія реального і віртуального: матеріали міжнародної наукової конференції. Львів, 24 листопада 2023 р. / Упорядники: М. Мальський, Р. Вовк, О. Кучик. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023. С. 15-17 с. <https://www.ispc.org.ua/wp-content/uploads/2023/11/Conference-proceedings-11-2023.pdf>*

2. Кононенко В., Комарова Т. Цифрова дипломатія як засіб стратегічної комунікації держави. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Питання політології»*. 2024. Вип. 45. С. 15-20. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2024-45-02>
3. Піпченко Н. Дипломатія в епоху штучного інтелекту. *Україна дипломатична*. 2024. Вип. XXV. С. 805–813. <https://doi.org/10.37837/2707-7683-2024-35>
4. E-Governance Academy. (2025). Ukraine is digital by design: Resilience and trust, embedded in governance. <https://ega.ee/ukraine-digital-by-design/>
5. Jermalavičius T. Small State Power in the Digital Era: Insights from the Estonian experience. *American Academy in Berlin*. 2018. URL: <https://www.americanacademy.de/small-state-power-in-the-digital-era/>
6. Mostafaei H. et al. Applications of artificial intelligence in global diplomacy: a review of research and practical models. *Sustainable Futures*. 2025. Vol. 9. Art. 100486. <https://doi.org/10.1016/j.sftr.2025.100486>
7. Omelianenko V. EU's and Ukraine's approaches to digital diplomacy in the geopolitics of technologies. Foreign Policy Council "Ukrainian Prism", 2023. 20 p. https://prismua.org/wp-content/uploads/2023/05/Digitalization_Ukraine_EU.pdf

Лисенко Ю. В.,

кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних технологій,
Київський Національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ІНСТИТУЦІЙНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Громадянське суспільство в Україні займає особливе місце у функціонуванні політичної системи суспільства. Хоч громадянське суспільство вважають позадержавною ланкою, проте його вплив на сферу публічної політики і роль у прийнятті політичних рішень та артикуляції суспільних інтересів невпинно зростає. Трансформаційні процеси характерні для сучасного етапу функціонування громадянського суспільства в Україні. Вони проявляються у гнучкості й адаптивності інституційної структури, розширенні функціонального

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції